Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0519U001838

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-12-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васько Наталія Іванівна

2. Vasko Nataliia I.

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-11-2019

Спеціальність за освітою: 7.130102 Агрономія

Місце роботи здобувача: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.366.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.29, 68.35.03

Тема дисертації:

1. Теоретичне обґрунтування селекції ячменю ярого харчового напряму використання

2. Theoretical Rationalization of Spring Food Barley Breeding

Реферат/анотація:

1. Обпєкт дослідження: закономірності формування, успадкування і мінливості цінних господарських ознак, цінність сортів і ліній ячменю ярого за врожайністю, харчовими властивостями, стійкістю до біо- та абіотичних чинників, моделювання та створення вихідного матеріалу і сортів ячменю ярого харчового напряму використання та особливості їх селекції. Мета: визначення теоретичних основ селекційного процесу харчових сортів ячменю ярого, обґрунтування та прогноз селекційного ефекту на основі визначення особливостей мінливості кількісних ознак, закономірностей їх успадкування, встановлення рівня і закономірностей прояву харчових властивостей та ефективності створення сортів харчового використання. Методи: польові, селекційний, біометричний та вимірювально-ваговий, спеціальні для відповідних галузей –

біохімічний, генетичний, статистичні. Новизна. Обґрунтовано основи селекції ячменю ярого харчового напряму використання шляхом комплексного застосування селекційних і генетичних методів дослідження. Відрізняється від раніше відомих результатів установленням цінних харчових властивостей дослідженого матеріалу, виділенням джерел цих властивостей та удосконаленням селекційного процесу харчового ячменю. Визначено особливості та закономірності прояву антиоксидантної активності (АОА) в залежності від умов вирощування та генотипу. Встановлено джерела білка з високою здатністю до перетравлення протеолітичними ферментами. Теоретично обґрунтовано модель сорту ячменю ярого харчового напряму для умов Лісостепу України. Встановлено особливості зразків ячменю ярого плівчастих та голозерних різновидностей зі звичайним та waxy крохмалем. Результати. Удосконалено схему селекційного процесу ячменю ярого з урахуванням харчових властивостей вихідних компонентів для гібридизації та виділення цінних генотипів на початкових етапах. Створено 18 ліній ячменю ярого з високими показниками антиоксидантної активності, вмісту олії, вмісту в олії поліненасичених жирних кислот, вмісту золи, клітковини, з високою склоподібністю ендосперму, що дає можливість створення сортів харчового напряму та виділення джерел цінних властивостей для селекції. Створено сорти з високими поживними властивостями зерна – Парнас, Взірець, Аграрій, Алегро, Шедевр, до сортовипробування передано сорти Явір та Троян. Ступінь впровадження. Створені сорти впроваджено в сільськогосподарське виробництво України. Матеріали наукових та методичних розробок включено до селекційних програм Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН та Миронівського інституту пшениці ім. В.М. Ремесла. Отримано чотири авторських свідоцтв на сорти ячменю. Сфера впровадження: наукові установи НААН і Міністерства АПВіП України, вищі навчальні заклади, агроформування України.

2. Object: Regularities in formation, inheritance and variability of valuable economic traits, value of spring barley varieties and lines in terms of yield, nutritional properties, resistance to bio- and abiotic factors, modeling and creation of spring food barley starting material and varieties and peculiarities of their breeding. Objective: Determination of theoretical principles of the breeding process of spring food barley varieties, justification and prediction of breeding effects based on determination of variability peculiarities of quantitative traits, their inheritance patterns, establishment of levels and regularities of food parameters expression and efficiency of food variety development. Methods: Field, breeding, biometrical and measuring-weighing; specific for corresponding purposes (biochemical, genetical, statistical). Novelty: The basics of spring food barley breeding were rationalized by complex application of breeding and genetic methods of research. The work differs from the previously known results by discovering valuable nutritional properties of the material under investigation, selecting sources of these properties and improving the food barley breeding process. The features and regularities of the antioxidant activity (AOA) depending on the growing conditions and genotypes were determined. Sources of protein that is highly digestible by proteolytic enzymes were identified. The model of a spring food barley variety for the conditions of the Forest-Steppe of Ukraine was theoretically substantiated. Specific features of spring barley chaffy and naked accessions with wild type and waxy starch were described. Results: The spring barley breeding design was improved, with due account for the nutritional properties of starting components for hybridization and selection of valuable genotypes at the initial stages. Eighteen spring barley lines with high antioxidant activity, oil content, polyunsaturated fatty acid contents in oil, ash content, fiber content and highly vitreous endosperm were developed, which makes it possible to develop food varieties and to identify sources of valuable features for breeding. Varieties with high nutritional parameters of grain have been developed: Parnas, Vzirets, Ahrarii, Alehro, and Shedevr. Varieties Yavir and Troian have been submitted to variety trials. Degree of Implementation: The varieties developed have been introduced into the agricultural production of Ukraine. The scientific and methodological results have been included in the breeding programs of the Plant Production Institute named after V.Ya. Yuriev of NAAS and V.M. Remeslo Myronivka Institute of Wheat. Four copyright certificates for barley varieties were obtained. Scope of Implementation: scientific institutions of NAAS and the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, higher educational establishments, agrarian enterprises of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козаченко Михайло Романович
2. Kozachenko Mykhailo R.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козаченко Михайло Романович
2. Kozachenko Mykhailo R.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черчель Владислав Юрійович

2. Cherchel Vladyslav Yu.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Володимир Миколайович

2. Tyshchenko Volodymyr M.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хоменко Світлана Олегівна

2. Khomenko Svitlana O.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Кириченко Віктор Васильович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Петренкова Віра Павлівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.